

Ірина ІВАНЕНКО, канд. філол. наук

ORCID ID: 0000-0002-1496-050X

SCOPUS ID: 57218831541

Web of Science ID: ABB-4209-2021

e-mail: ivanenkoi@ukr.net

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

РОЛЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ПРОМОЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Стаття присвячена аналізу ролі постаті Тараса Шевченка в промоції читання художньої літератури серед студентів Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Актуальність розвідки зумовлена падінням уваги до художньої літератури та необхідністю підтримки інтересу до неї серед здобувачів освіти нефілологічних спеціальностей. Автор аналізує анкетування студентів, здійснене в межах підготовки та проведення I (університетського) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Участь у ньому взяло 99 осіб на етапі реєстрації та 47 – безпосередньо при написанні конкурсної роботи. Було проаналізовано мотиваційні анкети учасників, а також їхні есеї на тему "І чужого навчаєтесь, й свого не цурайтесь: який іноземний досвід слід впроваджувати українській вищій освіті". При обробці джерельної бази було здійснено кількісну оцінку відповідей, учасників класифіковано за групами за вказаними формами мотивації. В роботі з есеями враховано такі параметри для виставлення оцінки: відповідність жанру, мовна грамотність, чіткість і послідовність викладу. Аналіз робіт дав змогу прийти до кількох основних висновків. По-перше, Тарас Шевченко для студентської молоді є ключовою фігурою, асоційованою з українською мовою та літературою, промоцією читання. По-друге, простежується певна тенденція до відтворення шкільних наративів тими конкурсантами, які в мотиваційних листах апелювали до попереднього успішного досвіду участі в подібних заходах. По-третє, кореляція між увагою до творчості цього поета та рівнем грамотності, начитаності,

оригінальністю суджень є, але вона не пряма. Відповіді найбільш креативних студентів зазвичай уникали прямої апеляції до постаті, але демонстрували дотичність до її ціннісних та моральних орієнтирів.

Ключові слова: *Тарас Шевченко, самоідентифікація, формування читача, промоція читання, реценція поезії, особистісний розвиток, пізнавальний інтерес.*

Вступ

Залучення молоді до вивчення української літератури, мови, промоція читання є одним із ключових завдань для викладачів мовних кафедр закладів вищої освіти. Підтверджує це й Стратегія розвитку читання на 2021–2025 (Стратегія розвитку читання, 2021). Адже саме за рахунок цього закладається фундамент національної ідентичності, моральних та етичних орієнтирів, а також ширше – можливості опрацьовувати великі за обсягом матеріали: статті, лекції тощо. На жаль, реалізовувати такі задачі в сучасних умовах все важче. Даються взнаки такі явища, як хронічна перевтома студентів, виснаження нервової системи на фоні тривалої війни, а також надмірне використання гаджетів, що негативно впливає на концентрацію та увагу. В цих умовах викладачам потрібно з'ясовувати, на які сталі моделі поведінки, авторитети, вивчені раніше літературні твори вони можуть спиратись. Адже це полегшує залучення молоді до читання та вивчення української мови та літератури. Саме такі потреби учасників освітнього процесу зумовлюють актуальність мого дослідження.

Слід зазначити, що інтерес до читання, культури загалом у молоді закладається на етапі здобуття загальної середньої освіти. Однак відбувається це не лише на заняттях з української мови та літератури. Чимало дослідників звертаються до проблеми мотивації до навчальної діяльності, яка закладає ґрунт для участі в конкурсах та цікавості до філологічних дисциплін загалом. Так, Л. Маляр, З. Ваколя пишуть про важливість емоційної та соціальної залученості здобувачів освіти, необхідність говорити про загальні цінності, апелювати до життєвого досвіду учнів (Маляр, Ваколя, 2021, с. 105). Заняття з української літератури, на мій погляд, тут є найбільш плідними,

адже дають змогу обговорювати людські долі, складні ситуації, що є актуальними і сьогодні. А. Шарко, Т. Молнар вказують на важливу роль мотивації до навчання як важливий елемент підвищення успішності здобувачів освіти та зазначають, що конкурси в цьому аспекті можуть бути доволі важливим елементом (Шарко, Молнар, 2024).

Окремим пластом розвідок постають дослідження, присвячені питанням промоції читання серед молоді, зокрема за рахунок залучення тих чи тих текстів української літератури. Тут слід виділити роботу Г. Мельничук, що також сфокусована на такій групі, як студенти-медики (Мельничук, 2015). У цій статті порушено важливе питання щодо зниження рівня залученості здобувачів освіти до читання. Г. Мельничук зауважує, що це відбувається з суто прагматичних причин: студенти змушені опановувати багато фахової літератури, відтак на художню зазвичай просто не мають часу (Мельничук, 2015). В цих умовах актуалізація класики української словесності для здобувачів освіти є надзвичайно важливою. І. Лісова розглядає особливості промоції читання в межах діяльності громадських бібліотек (Лісова, 2021). Втім, аналіз, який здійснили Л. Юзва та А. Шуренкова, підтверджує, що станом на сьогодні втримати сталий високий інтерес молоді до читання доволі важко (Юзва, Шуренкова, 2023).

Ю. Шинкарик та Н. Безсмертна зазначають, що важливу роль у промоції читання відіграють конкурси, зокрема конкурси знавців мови (Шинкарик, Безсмертна, 2024). Слід погодитися з таким твердженням, адже подібні випробування сприяють актуалізації культурної спадщини в молодіжному середовищі. Дослідники сходяться на тому, що перед викладачами стоїть важлива задача промоції читання, однак ця задача може бути реалізована на ґрунті того, що вже було закладено в закладах загальної середньої освіти та глибоко вплинуло на особистість учнів. Однією з найбільш продуктивних постатей в цьому плані є Тарас Шевченко. В межах шкільної програми йому зазвичай приділяється доволі багато уваги. Окрім того, Тарас Шевченко активно представлений в медіапросторі, зокрема в інтернет-лорі, наприклад, у мемах, що дозволяє прийти до висновку, що

молоді він відомий і цікавий. Відповідно, через його фігуру можна здійснювати промоцію читання.

Рецепція творчості Тараса Шевченка різними групами читачів також неодноразово ставала об'єктом дослідження вчених. Так, С. Задорожна аналізує особливості рецепції послання "І мертвим, і живим...", звертаючи увагу на такі ключові смисли, закладені поетом, як самоідентифікація, свобода, гуманізм (Задорожна, 2015). В. Смілянська детально описує феномен творчості Тараса Шевченка, її перетворення на культурологічний феномен у діахронному зрізі (Смілянська, 2015). О. Боронь аналізує актуальну нині тематику осмислення експанських воєн Росії в творчості Тараса Шевченка. Дослідник підкреслює, що така тематика не може лишатись поза увагою сьогодні, особливо, при роботі з молоддю, з огляду на історичні події, в яких ми живемо (Боронь, 2024). Г. Сюта описала особливості цитування поезій Тараса Шевченка в сучасній українській мові (Сюта, 2017). М. Лабач, аналізуючи рецепцію творчості поета молоддю, зазначає, що вона змінюється від шаблонної, шкільної до актуальної, адаптованої під сучасні реалії життя (Лабач, 2018).

Попри загадані дослідження в науковій літературі ще недостатньо проаналізовано роль українських класиків, зокрема Тараса Шевченка, як ключових постатей у промоції читання серед студентів-медиків. Запропоноване дослідження покликане заповнити цю лакуну. *Метою* статті є дослідити, як постать поета впливає на мотивацію студентів до участі в конкурсі знавців української мови та чи існує пряма кореляція між заявленою повагою до культурної спадщини та результатами випробування.

Джерельною базою дослідження є мотиваційні відповіді у формах реєстрації та твори студентів-медиків Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця, написані в межах I (університетського) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Захід було проведено дистанційно в листопаді 2022 року в умовах відключень електроенергії в столиці. Попередньо на конкурс було зареєстровано 99 осіб (із них

19 студентів та 80 студенток), кожна з яких могла описати в реєстраційній формі причини участі в конкурсі. Це поле студенти могли заповнити за бажанням, залишити його порожнім або ж поставити той чи той знак, наприклад, "+". Оскільки в подальшому тільки зареєстровані учасники змогли отримати доступ до онлайн форми, було можливо зіставити їхні відповіді з результатами участі в цьому інтелектуальному змаганні та простежити певні кореляції.

Готові роботи подало 47 учасників, із них 7 студентів та 40 студенток. Вік респондентів 18–21 рік (переважно до конкурсу долучилися здобувачі освіти першого року навчання, однак роботи подали і слухачі старших курсів). Решті претендентів не вдалось виконати завдання та подати готову роботу з різних причин, серед яких захворювання на ГРВІ, проблеми з підключенням до мережі інтернет тощо.

Кожному із зареєстрованих було запропоновано написати твір на тему "І чужого навчайтесь, й свого не цурайтесь: який іноземний досвід слід впроваджувати українській вищій освіті". Цитата для твору взята з поезії Тараса Шевченка "І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє" (1845 рік). За умовами конкурсу учасники не були жодним чином обмежені у використанні цитат, роботі з класичним твором поета тощо. Однак вони мали дотримуватися чинних вимог з академічної доброчесності, зокрема уникати плагіату, списування, обману. Обмеження у використанні засобів штучного інтелекту окремо не розглядались, оскільки вони на момент проведення конкурсу не були прописані докладно ні на законодавчому рівні, ані процедурно.

Подані роботи було перевірено на предмет порушення академічної доброчесності шляхом технічної оцінки текстів за допомогою програмного забезпечення Unichesk та подальшого експертного аналізу членами журі. Порушень виявлено не було, відповідно, жодну з робіт не було дискваліфіковано. При оцінці есеїв не враховувалися відповіді, отримані від конкурсантів під час реєстрації. Кореляцію між балами за твір та попередньою мотивацією до участі буде встановлено лише в межах цього

дослідження. З етичних та безпекових міркувань персональні дані студентів не публікуватимуться.

Вибір теми есею не був випадковим, адже він дозволив залучити літературний дискурс та особистий досвід. Окрім того, він апелював до вже знайомого студентам твору (зазначу, що відповідно до чинної шкільної програми з української літератури цей твір належить до обов'язкового прочитання учнями 9 класу, відповідно, він мав бути знайомим 100 % аудиторії). В роботах учасники мали висвітлити перспективи модернізації української медичної освіти з використанням міжнародного досвіду, дати свою візію потрібних змін, могли обґрунтувати, чому саме українська система сьогодні є кращою і що вона може дати для іноземних закладів. Утім, представлене дослідження сконцентроване на іншому аспекті, а саме на рецепції Тараса Шевченка. Її маємо оцінити в двох аспектах: роль поета у формуванні певного іміджу конкурсу, промоції читання, вивчення мови та участі в подібних заходах; різноманіття прочитання поезії та інтерпретації її смислів у творчих роботах.

Результати

Аналіз мотиваційних відповідей дав можливість виокремити кілька основних причин, із яких студенти взяли участь у конкурсі. Я наведу їх у порядку обґрунтованості рішення, його виваженості та взаємозв'язку з любов'ю до читання та вивчення мови, починаючи з найслабшої аргументації.

19 респондентів ніяк не прокоментували своє рішення про участь у конкурсі, залишивши поле порожнім, поставивши плюс чи прочерк. Відповідно, причини, з яких вони вирішили заповнити анкету, не відомі. Чимало учасників подало розмиті відповіді, короткі фрази на кшталт "цікаво", "захотілось", "з'явилось бажання", "азарт". Загалом подібних відповідей було нараховано 16. Відтак, слід говорити, що третина учасників з тих чи тих причин вирішила не розкривати свої мотиви участі у всеукраїнському конкурсі.

Окремі відповіді фіксують загальний інтерес студентів-медиків до перевірки знань з української мови та літератури. Загалом таких осіб 17. Студенти в таких випадках зазначали, що

в закладі середньої освіти мали хороший рівень знань та оцінки, і наразі вони хочуть переконатись, що не втратили його. Тут, на мою думку, слід говорити про бажання перевірити освітні втрати без отримання оцінки за предмет, оскільки результати конкурсу не впливають на рівень успішності загалом. Понад це – в учасників була можливість щось відредагувати за рахунок автоматичних систем перевірки орфографії та синтаксису, встановлених на ПК чи в смартфонах, оскільки конкурс проводився у форматі онлайн. Відповідно, його результати не відображають повні реальний рівень грамотності учасників та учасниць.

Близькою до згаданої категорії є інша: студенти та студентки, які бажають випробувати свої сили та реалізувати творчий потенціал. Так, наприклад, окремі респонденти з цієї групи зазначають, що захоплюються поезією, самі пишуть вірші або прозу і хочуть продемонструвати свої таланти членам журі. Загалом таких відповідей було зафіксовано 10.

Можна прослідкувати і певну послідовність ухвалення рішення щодо участі здобувачів освіти в подібних конкурсах. Так, частина опитаних заявляє, що раніше вже брала участь в тих чи тих заходах, присвячених Тарасові Шевченку, українській мові та літературі, промоції читання тощо. Загалом таку мотивацію окреслило 13 учасників, що складає 13,1 % опитуваних. Це відповідає тезі А. Шарко про те, що для успішного розвитку особистості важливо формувати в неї сталий інтерес до певного виду діяльності (Шарко, 2024). Послідовна участь студентів у конкурсах з української мови та літератури якраз говорить про сформованість такого інтересу. Але тут можна припустити, що насправді відсоток таких студентів більший, оскільки частина опитуваних вирішила не вказувати свою мотивацію з тих чи тих причин. Відповідно, у цієї групи також може бути сталий сформований інтерес, просто вони не вважали за потрібне це підкреслювати в анкеті.

Важливо зазначити, що в усіх описаних випадках йдеться про наявність у здобувачів освіти високої мотивації до навчання. Відповідно до статті Л. Маляр, З. Ваколя, учні з таким типом мотивації прагнуть найуспішніше виконувати вимоги, їм цікава

проектна діяльність. Окрім того, в цій групі здобувачів освіти спостерігається підвищений інтерес до перевірки та самоперевірки рівня знань та переживання щодо невисоких оцінок, якщо такі трапляються (Маляр, Ваколя, 2021, с. 105). Саме це можна спостерігати в частині відповідей студентів-медиків.

Частина респондентів (8 студентів) вказали, що для них участь у цьому конкурсі пов'язана з постаттю Тараса Шевченка, любов'ю до української мови та літератури. Цікаво, що в цій групі опитуваних відповіді зазвичай найбільш розгорнуті. Є певна референція до постаті поета як до символу української літератури, поезії загалом. При цьому студенти та студентки зазначають, що інтерес у них викликає не лише творчість Тараса Шевченка, але й факти з його біографії. Окремі респонденти пов'язують поезію Кобзаря з сучасною боротьбою за незалежність, національним самовизначенням.

Аналіз есеїв, написаних у межах конкурсу, дав можливість виявити кілька панівних ліній прочитання поезії Тараса Шевченка в межах осмислення перспектив своєї професійної діяльності, організації процесу здобуття освіти та обміну досвідом із представниками аналогічних спеціальностей з інших країн. Серед них особливо виділяються дві:

- Іронічне осмислення клішованого викладу спадщини поета. Респонденти з цієї групи пишуть про шаблонність викладу текстів Шевченка, однак при цьому пропонують власний підхід до його прочитання, формуючи думку всупереч традиційному прочитанню.

- Хрестоматійний підхід. Поета та його твір згадують загальною зі шкільною риторикою: як батька нації, великого письменника, фігури, важливої для розуміння української літератури. Окремі респонденти описують особистий досвід поета.

Слушною тут виглядає думка С. Задорожної про те, що для Тараса Шевченка "наполягання на самодостатності означало заклик до самоідентифікації" (Задорожна, 2015). Звичайно, при аналізі есеїстики студентів-медиків слід враховувати, що писали вони згадані твори не для себе і не для однолітків, а для оцінювання викладачами. Можна припустити, що саме тому ці конкурсанти використовували звичний хрестоматійний виклад твору "І мертвим, і живим...".

Відповідно, можна говорити про часткове відображення реальних позицій студентів щодо творчості Тараса Шевченка. Імовірно, що під час написання творів вони не могли вдатись ні до аналізу інтернет-лору, пов'язаного з цим поетом, ні до особистих спостережень, що лежали б поза межами традиційного тлумачення образу поета та його творчості. Зокрема, запропонованого твору "І мертвим, і живим, і ненарожденим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє".

При цьому понад 20 % учасників при написанні есею взагалі не звертались до оригінальної цитати Тараса Шевченка. Вони не давали жодних рефлексій з цього приводу, акцентуючи увагу лише на стані сучасної системи освіти та опцій щодо впровадження іноземного досвіду.

Чи можна прослідкувати кореляцію між мотивацією студентів до участі в конкурсі та результатами, які вони отримали? Частково так. В ході зіставлення даних вдалось отримати такі результати:

- 20 % переможців у мотиваційних листах відповідали коротко або описували лише пізнавальний інтерес. Надалі при написанні есею вони менш вдавались до рецепції поезії та більше аналізували власний досвід, отриманий під час навчання в Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця.

- Серед конкурсантив, які за результатами конкурсного випробування отримали найвищі бали, понад 50 % у мотиваційних листах говорили про важливість опанування української культури, наявність інтересу до вивчення поезії Тараса Шевченка та необхідності промоції читання.

- Близько 10 % конкурсантив з високими балами взагалі не вказували в реєстраційних анкетах свою мотивацію. Можна припустити, що в цій групі також наявні люди, яким важливо читати українську класику, поглиблювати свої знання з мови та літератури, однак з тих чи тих причин вони вирішили не писати про це у своїх роботах.

Хоча в респондентів простежується пряма кореляція між заявленою любов'ю до української літератури та цікавістю до подібних конкурсів, не завжди вони при цьому здатні показувати високі результати. Тут варто зробити невеликий відступ щодо того, з яких причин студенти зі згаданої категорії

отримали низькі бали за есей. Це відсутність оригінальних суджень, шаблонні фрази тощо. Імовірно, певну роль тут відіграло бажання "сподобатись" журі, дати "правильні" відповіді. Це призвело до того, що тексти представників цієї групи вийшли шаблонними, без власних рефлексій та цікавих думок.

Дискусія і висновки

Загалом на підставі аналізу мотиваційних анкет та студентських робіт, написаних у межах I (університетського) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка можна говорити про важливість постаті українського поета в промоції читання, популяризації української мови та літератури. Для молоді тексти цього письменника є добре знайомими, впізнаваними. Творчість Тараса Шевченка добре надається для осмислення в сучасних умовах, її можна адаптувати для різної тематики, що є плідним для подальшої організації подібних конкурсів, а також інших заходів для студентської молоді.

Звичайно, варто звертати увагу на можливі похибки в результатах оцінювання як конкурсних творів, так і мотиваційних анкет. Це пов'язано з певною звичкою студентів до формування конвенційно правильних відповідей, використання шкільної риторики (звичайно, обмежено). Однак цю похибку надалі можна буде зменшити, проводячи паралельно анонімні анкетування або ж залучаючи молодь до оцінки робіт (мова тут йде про представників гуманітарних спеціальностей, наприклад, у межах налагодження співпраці Національного медичного університету імені О. О. Богомольця з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка). Подібна співпраця може мати всеукраїнський та навіть міжнародний рівень.

Перспективним для подальшого наукового пошуку є дослідження ролі Тараса Шевченка в промоції читання в медіапросторі, зокрема в особистих блогах, колективних чатах, роботі зі штучним інтелектом. Видається важливим залучення до аналізу контенту, який перебуває зазвичай поза розглядом літературознавчих студій, зокрема стікерів, мемів, відео. Такі формати дають глибше розуміння того, ким саме є поет для молоді в тому просторі спілкування, що позбавлений формального контролю. Саме на цьому буде зосереджене моє наступне дослідження.

Список використаних джерел

Боронь, О. (2024). Художнє осмислення експансіоністських воєн у творчості Тараса Шевченка. У *Незалежність у полум'ї війни: українська література спротиву* (с. 77–120). НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка.

Задорожна, С. (2015). Шевченкове послання "Живим і ненародженим". *Шевченкознавчі студії: Збірник наукових праць*, (18), 14.

Лабач, М. (2018). Рецепція творчості Тараса Шевченка в сучасному молодіжному середовищі. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*, (9), 211–215.

Лісова, І. В. (2021). Методичний супровід промоції читання публічних бібліотек України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, (4), 60–67.

Маляр, Л. В., Ваколя, З. М. (2021). Особливості мотивації учнів до навчальної діяльності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, (82), 102–107.

Мельничук, Г. (2015). Нові форми та методи розвитку інтересу до читання у студентів медичного університету. http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/2297/1/libconf15_26.pdf

Міністерство культури та інформаційної політики України (2021). *Стратегія розвитку читання на 2021–2025 роки "Читання як життєва стратегія"*. <http://kompkd.rada.gov.ua/uploads/documents/34027.pdf>

Смілянська, В. (2015). Сучасна рецепція феномену Тараса Шевченка (неоміфологічний аспект). *Слово і Час*, (5), 3–9.

Сюта, Г. М. (2017). Поетика і прагматика Шевченкових цитат в сучасній українській мові. *Українська мова*, (2), 62–74.

Шарко, А. Є., Молнар, Т. І. (2024). Мотивація як чинник підвищення навчальної успішності учнів. У *Наука майбутнього*. Вип. 1(13), 100–103.

Шинкарик, Ю., Безсмертна, Н. (2024). Концепт українознавчих конкурсів у формуванні та реалізації державної мовної політики України у галузі освіти. *Українознавство*. [https://doi.org/10.17721/2413-7065.2\(91\).2024.308588](https://doi.org/10.17721/2413-7065.2(91).2024.308588)

Юзва, Л., Шуренкова, А. (2023). Аналітичний звіт за результатами всеукраїнського соціологічного дослідження в межах проекту "Підтримка промоції читання в Україні". https://drive.google.com/drive/folders/11dCLVlo5Evmc_9n_Q19ZBF99So1S7zz

References

Boron, O. (2024). Artistic interpretation of expansionist wars in the works of Taras Shevchenko. In *Nezalezhnist u polum'i viiny: ukrainska literatura sprotyvu* (pp. 77–120). NAN Ukrainy, Instytut literatury im. T. H. Shevchenka [in Ukrainian].

Zadorozhna, S. (2015). Shevchenko's message "To the living and the unborn". *Shevchenkoznavchi studii: Zbirnyk naukovykh prats*, (18), 14 [in Ukrainian].

Labach, M. (2018). Reception of Taras Shevchenko's works in the modern youth environment. *Visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiedialnosti*, (9), 211–215 [in Ukrainian].

Lisova, I. V. (2021). Methodological support for reading promotion in public libraries of Ukraine. *Bibliotekozaavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, (4), 60–67 [in Ukrainian].

Maliar, L. V., & Vakolia, Z. M. (2021). Peculiarities of students' motivation for learning activities. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, (82), 102–107 [in Ukrainian].

Melnychuk, H. (2015). New forms and methods of developing interest in reading among medical students [in Ukrainian]. http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/2297/1/libconf15_26.pdf

Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine. (2021). Reading development strategy for 2021–2025 "Reading as a life strategy" [in Ukrainian]. <http://kompkd.rada.gov.ua/uploads/documents/34027.pdf>

Siuta, H. M. (2017). Poetics and pragmatics of Shevchenko's quotations in modern Ukrainian language. *Ukrainska mova*, (2), 62–74 [in Ukrainian].

Smilianska, V. (2015). Modern reception of the phenomenon of Taras Shevchenko (neo-mythological aspect). *Slovo i Chas*, (5), 3–9 [in Ukrainian].

Sharko, A. Ye., & Molnar, T. I. (2024). Motivation as a factor in improving students' academic performance. In *Nauka maibutnoho* (Issue 1(13), pp. 100–103) [in Ukrainian].

Shynkaryk, Yu., & Bezsmertna, N. (2024). The concept of Ukrainian studies competitions in shaping and implementing state language policy in education. *Ukrainoznavstvo* [in Ukrainian] [https://doi.org/10.17721/2413-7065.2\(91\).2024.308588](https://doi.org/10.17721/2413-7065.2(91).2024.308588)

Yuzva, L., & Shurenkova, A. (2023). Analytical report on the results of a nationwide sociological study within the project "Support for reading promotion in Ukraine" [in Ukrainian]. https://drive.google.com/drive/folders/11dCLVlo5Evmc__9n_QI9ZBF99So1S7zz

Отримано редакцією збірника / Received: 10.04.26

Прорецензовано / Revised: 15.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 26.05.26

Опубліковано / Published: 29.05.26

Iryna IVANENKO, PhD in Philology

ORCID ID: 0000-0002-1496-050X

SCOPUS ID: 57218831541

Web of Science ID: ABB-4209-2021

e-mail: ivanenkoi@ukr.net

Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

THE ROLE OF TARAS SHEVCHENKO IN THE PROMOTION OF THE UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE AMONG MEDICAL STUDENTS IN WARTIME

This paper examines the role of Taras Shevchenko as a figure in promoting fiction reading among students of the Bogomolets National Medical University. The relevance of this study is conditioned by the declining interest in literary fiction and the consequent need to sustain engagement with it among learners in non-philological specialisations. The author analyses the results of a student survey conducted during the preparation and implementation of the first (university) stage of the Taras

Shevchenko International Ukrainian Language and Literature Competition for school and university students. A total of 99 individuals registered for the competition, while 47 proceeded to write the competitive paper. The analysis focused on the participants' motivational questionnaires as well as their essays on the topic: "Learn from others, yet cherish your own: which foreign experience should be introduced into Ukrainian higher education?". In processing the source material, a quantitative assessment of responses was carried out, and the participants were classified into groups according to the types of motivation indicated. For the essay evaluation, the following parameters were taken into account: genre conformity, linguistic accuracy, and clarity and coherence of exposition.

The analysis of the written works led to several principal conclusions. First, for the student youth, Taras Shevchenko emerges as a key figure associated with the Ukrainian language, literature, and the promotion of reading. Second, a certain tendency towards the reproduction of school-level narratives is observable among those contestants who, in their motivational letters, appealed to prior successful experience of participation in similar events. Third, while a correlation exists between the attention paid to the poet's oeuvre and the levels of linguistic proficiency, erudition, and originality of judgement, this correlation is not direct. The responses of the most creative students generally refrained from direct appeal to Shevchenko's figure, yet demonstrated an affinity with his value and moral orientations.

Keywords: *Taras Shevchenko, self-identification, reader development, promotion of reading, reception of poetry, personal development, cognitive interest.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.